

BOROSTYÁNKŐÚT GAZDASÁGFEJLESZTÉSI KLASZTER

Klaszterstratégia - összefoglaló

I. Bevezető – a klaszter bemutatása

A Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter 2011. májusában alakult. Létrehozásának célja: „Zalalövő térségében működő vállalkozások tartós együttműködésének megteremtése, a térség gazdasági fejlődése, a helyi lakosság számára munkahelyteremtés, a képzett fiatalok helyben maradásának elősegítése, egy élhetőbb környezet kialakítása”.

Jelen stratégiai dokumentum készítői azt a célt tűzték ki, hogy a klaszter hosszú távú elképzeléseinek megvalósulását segítsék, konkrét lépésekkel. Az ambíció, hogy minden egyes megfogalmazott célkitűzéshez a megfelelő, lehetséges és releváns utat jelölje ki a klaszter menedzsment számára.

A klaszter hosszú távú céljai a következők:

1. A klasztertag KKV-k versenyképességének javítása
2. A klasztertag-vállalatok piaci alapon sikeres együttműködést valósítsanak meg a klaszter, mint gazdasági hálózati szerveződés keretében
3. A nemzetközi üzleti, piaci kapcsolatok fejlesztése
4. Térségi fejlesztési projektek
5. A klasztertag-vállalatok fejlődése eredményeképpen javuljon a régió jövedelemtermelő képessége is.

A stratégiai dokumentum felépítése a célkitűzések szerkezetét követi.

1. A klasztertag KKV-k versenyképességének javítása

Fő cél, hogy az egyéni versenyképességeket sikerüljön javítani a legfontosabb klasztertag vállalkozások esetében.

Javaslatok a klasztertagokkal készített felmérések alapján:

A klaszterstratégia kialakításakor személyes interjú keretében információk összegyűjtése történt meg, amely alapján a vállalkozások egyéni helyzetét és körülményeit figyelembe véve fogalmazhatók meg, milyen irányú fejlesztések szükségesek annak érdekében, hogy a vállalkozások eredményességét növelni lehessen, amellett, hogy versenyképességük is fejlődjön.

- 1. szervezet-fejlesztési támogatás, valamint új tevékenység-elemek kidolgozásában, elindításában közreműködés*
- 2. értékesítés-támogatásban való közreműködés, piacra jutás segítése*
- 3. szakképzett munkaerőben való utánpótlásban közreműködés, valamint mechatronikai cégekkel való beszállítói együttműködés segítése*
- 4. marketing szolgáltatás nyújtása*

Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter

8999 Zalalövő, Körmendi u. 3.

Telefon: 30/835-0012; 92/372-360

E-mail: livia.domok@zalatovo.hu

toth.adel@zalatovo.hu

5. értékesítési-marketing stratégia kialakítása, valamint a megvalósításban való aktív közreműködés szükséges.

A cégek eltérő méreteit tekintve le kell szögeznünk, hogy természetesen, főleg kis vállalkozásoknak többek között nem állnak rendelkezésre olyan erőforrások, amelyek lehetővé tesznek hatékony marketinget, komolyabb piaci megjelenési lehetőséget. Ugyanakkor megállapíthattuk, hogy ezek a vállalkozások ezen a területen óriási segítségre szorulnak. Minden egyes cég esetében előre lépést jelent számukra, ha elérhetőbbé tesszük és megismertetjük szolgáltatásukat, termékeiket, valamint a vevői és a beszállítói kapcsolatrendszerük fejlesztésében kapnak hathatós segítséget.

A felmérések alapján következő közös lépések:

- 1. folyamatos kapcsolattartás, személyes megkeresések, valamint a testreszabott céges fejlesztések*
- 2. megvalósításában együttműködés a klaszter menedzsment részéről*

2. A tagvállalkozások sikeres együttműködésének szervezése

A klaszter menedzsment bevonásával tisztázni kell, hogy melyek azok a feladatok, melyeket el kell végeznie a tagvállalkozások irányába nyújtott szolgáltatások formájában.

Marketing-szolgáltatások

- 1. közös platformon önálló weboldalak indítása, a klaszter menedzsment szervezésében és arculatával.*
- 2. tagvállalkozások számára beszállítói, üzleti találkozók szervezése a megadott üzleti szereplők felé, a klaszter menedzsment kapcsolati hálójának segítségével.*
- 3. tagvállalkozások számára a helyi média klaszter bevonásával riportműsorok készítése, esetlegesen kisebb spot-ok, gazdasági magazin.*

Humán erőforrás fejlesztése

- 1. Általános iskolában osztályfőnöki órákon szülői értekezleteken való részvétel, szakmai kirándulások szervezése*
- 2. Általános iskolában oktatók számára szakmai programokat szervezni, illetve az oktatásban lehetőség szerint közvetlenül is részt vállalni.*
- 3. Családi vállalkozások értékének kommunikációja a helyi közösség, iskolák felé.*

Menedzsment kompetencia fejlesztése

Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter

8999 Zalaölvő, Körmendi u. 3.

Telefon: 30/835-0012; 92/372-360

E-mail: livia.domok@zalaovo.hu

toth.adel@zalaovo.hu

- 1. Benchmarking elemzés eredményei alapján folyamatos egyeztetés a cégvezetőkkel a szerepekről és lehetőségekről.*
- 2. Benchmarkok előadásának szervezése, egymás legjobb gyakorlatainak megismerése és megosztása érdekében.*

3. Hazai és nemzetközi együttműködések szervezése

Kiemelt jelentősége van annak, hogy sikerüljön Zalalövőt egy tágabb gazdasági együttműködés szerves részévé tenni. Csak ezáltal lehet olyan új fejlődési perspektívát adni, melyből aztán mind a tagvállalkozások, mind pedig a teljes helyi közösség profitálni fog tudni.

3.1. Hazai kapcsolat-rendszer

1. Az uniós források szempontjából meghatározó szereplő a megyei önkormányzat. Megyei önkormányzat terület-fejlesztési irodájával, valamint a megyei közgyűlés vezetőivel kapcsolat-felvétel, a zalalövői térségi gazdaság-fejlesztési projektek beillesztése a megyei stratégiai dokumentumba.
2. A megyei szint mellett a központi források allokációjának terve, illetve annak tartalma bír nagy jelentőséggel. Ezért fontos, hogy a nemzetgazdasági minisztériumi illetékes főosztályokkal is megtörténjen a kapcsolat-felvétel, és megismerkedhessenek a helyi szereplők a tervezett elképzelésekkel. Így minél előbb fel tudnak készülni a lehetséges pályázatokra, mind önkormányzati, mind pedig vállalkozói szinten. Találkozók és előadások szervezése az NGM és az NTH vezető munkatársainak bevonásával, a források elosztásának megismerése érdekében.

3.2. Nemzetközi kapcsolat-rendszer

A nemzetközi források révén megvalósított fejlesztések nagyon fontosak.

- 1. Célirányos üzletember találkozók szervezése a határon túlnyúlóan, Ausztria, Szlovénia és Horvátország irányába*
- 2. Nemzetközi management ismeret-átadási projektek a vállalkozói készségek és ismeretek fejlesztése érdekében*
- 3. Nemzetközi gazdasági kapcsolatok kiépítése potenciális kulcs-partnerekkel, mint például az észak-adriai kikötők*
- 4. Nemzetközi kutatás-fejlesztési pályázatok a legjobb helyi vállalkozások számára, Európa vezető intézeteivel konzorciumban*
- 5. Klaszter-menedzsment szervezet ismereteinek fejlesztése nemzetközi forrásokból.*

4. Térségi fejlesztési projektek

Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter

8999 Zalalövő, Körmendi u. 3.

Telefon: 30/835-0012; 92/372-360

E-mail: livia.domok@zalatovo.hu
toth.adel@zalatovo.hu

Mint az a korábbi szakaszban is megfogalmazásra került, Zalalövő térségében korábban is készültek szakmai anyagok a gazdaság előmozdítására, és számos jó ötlet került kidolgozásra. A probléma nem az ötletek, elképzelések életképtelenségével voltak, hanem a megvalósítás elmaradásával. Annak érdekében, hogy integráltan jelenjenek meg az eddigi tervek, röviden áttekintésre kerülnek a korábbi javaslatok is, és azokhoz forrást rendelve egy egységként kerülnek kezelésre.

4.1. Élelmiszer-termelés

- 1. Élelmiszer-termelés szervezése a helyi piac számára*
- 2. Élelmiszer-feldolgozás és tárolás kihívásának kezelése*

4.2. Turisztikai vonzerő növelése

Zalalövő közel a Balatonhoz, valamint az Őrség határán helyezkedik el, mely Magyarország egyik legnépszerűbb turisztikai desztinációja. Emellett számos természeti kincssel is rendelkezik. Mindezt mindenképpen létfontosságú, hogy kiaknázza a város annak érdekében, hogy vonzó település legyen.

- 1. "Thermae Salla" gyógyfürdő és szálloda:* Zalalövő jövője szempontjából rendkívül fontos, hogy vonzóbbá váljon, mint település, és ehhez óriási hozzáadott értéket tud adni egy termál-beruházás. A térség valamennyi, erre alapozó települése nagy sikereket könyvelhet el. A gyógyfürdő beruházás 3 milliárd forint, míg a kapcsolódó beruházások 5-8 milliárdot igényelnek. Azok a fürdők, amelyek szálloda nélkül működnek, komoly kihívásokkal küzdenek.
- 2. Turisztikai vonzerő növelése a természeti táj és a római örökség alapján:* Az Őrséghez való kapcsolódás nagyon fontos. Ennek érdekében meg kell tudni fogalmazni, hogy mi az az ok, amiért eljön a turista Zalalövőre.

4.3. Egyéb térségi beruházás

Zalalövő egyik potenciális erőssége, hogy a nemzetközi közlekedési folyosó mellett helyezkedik el. Ez olyan adottság, melyet mindenképpen ki kell aknázni.

- 1. Kamionos parkoló és étterem kialakítása*

II. A megvalósításhoz szükséges források feltérképezése

2.1 GAZDASÁGFEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS OPERATÍV PROGRAM (GINOP)

A GINOP alapvetően prioritás-tengelyekből épül fel, melyek alapján megfogalmaz specifikus célokat. A célokat pedig intézkedések alkotják.

Hat prioritás határozza meg a 2014-2020. évi operatív programot:

1. A Vállalkozások versenyképességének javítása és foglalkoztatásának ösztönzése c. prioritás alrendszerei:

Specifikus cél 1: Vállalkozói környezet és kultúra fejlesztése	1. intézkedés: Támogató üzleti környezet fejlesztése
Specifikus cél 2: Kiemelt ágazatokba, térségekbe és célcsoportokba tartozó vállalkozások növekedési potenciáljának javítása	2. intézkedés: Kiemelt ágazatok innováció és versenyképesség orientált komplex gazdaságfejlesztési programjai 3. intézkedés: Kiemelt térségek gazdaságfejlesztési programjai
Specifikus cél 3: Vállalkozások foglalkoztatásának ösztönzése	4. intézkedés: Kiemelt vállalkozói célcsoportok differenciált gazdaságfejlesztése 5. intézkedés: Vállalkozások foglalkoztatás orientált fejlesztései

- Az 1. intézkedés elemei inkubátorházak létrehozása, határon átnyúló vállalkozói együttműködések, klaszterek segítése.
- A 2. intézkedés részei a beszállítói lánc erősítése, új, jelentős növekedési potenciállal rendelkező ágazatok segítése, támogatása.
- A 3. intézkedés nem releváns Zalaölvő szempontjából, elsősorban a keleti országrész támogatása, valamint a Balaton tartozik ide.
- A 4. intézkedés célja, hogy a különböző életfázisban lévő vállalkozások számára nyújtson közvetlen támogatást. Ez lehet újrakezdés, pozícionálásban váltás, egyaránt.
- Míg az 5. intézkedés elemei a munkahely-teremtés, atipikus foglalkoztatás, képességek fejlesztése, szociális vállalkozás.

2. Tudásgazdaság fejlesztése:

Specifikus cél 1: A tudásfelhasználás segítése	1. intézkedés: Vállalati K+F+I tevékenység támogatása
Specifikus cél 2: A tudásáramlás erősítése	2. intézkedés: Stratégiai K+F+I együttműködések és kezdeményezések
Specifikus cél 3: A tudásbázisok megerősítése	3. intézkedés: Kutatóintézeti kiválóság és nemzetközi együttműködések

- Az 1. intézkedés tartalma támogatás termék-ötletől a piacra vezetésig, start-up vállalkozások befektetésre alkalmassá tétele, valamint vállalati k+f támogatása, S3 támogatása, szellemi tulajdon-védelem biztosítása.
- A 2. intézkedés elemei nemzetközi k+f+i kutatások, regionális k+f+i versenyképességi szerződések, technológia transzfer intézmények.
- A 3. intézkedés részei a nemzetközi kutató-intézetekkel való együttműködés, mely számunkra nem releváns.

3. Infokommunikációs fejlesztések prioritása

Specifikus cél 1: Versenyképes IKT szektor fejlesztése	1. intézkedés: Versenyképes IKT szektor fejlesztése
Specifikus cél 2: Digitális gazdaság fejlődésének	2. intézkedés: A digitális gazdaság fejlődésének előmozdítása
Specifikus cél 3: Elektronikus közigazgatás és állami informatikai fejlesztések	3. intézkedés: Elektronikus közigazgatás és állami informatikai fejlesztések
Specifikus cél 4: Infokommunikációs ismeretek, készségek növelése	4. intézkedés: Infokommunikációs ismeretek és készségek fejlesztése
Specifikus cél 5: Szélessávú infrastruktúra és hálózatok fejlesztése	5. intézkedés: A szélessávú infrastruktúra és hálózatok fejlesztése

- Az 1. intézkedés lényege a műszaki képzésben való részvétel támogatása, az IKT export-képesség erősítése.
- A 2. intézkedés a kis- és középvállalkozások támogatása IKT eszközökkel, e-szolgáltatások fejlesztése, míg a 3. elsősorban az e-közigazgatást, e-egészségügyet célozza.

4. Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül

Specifikus cél 1: Kulturális és természeti örökségek védelme	1. intézkedés: Kulturális és természeti örökségek turisztikai hasznosítása
Specifikus cél 2: A Balaton turisztikai célú fejlesztése a kulturális és természeti örökségekre alapozva	2. intézkedés: A Balaton adottságainak turisztikai célú hasznosítása
Specifikus cél 3: Vállalkozások megújuló energia felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	3. intézkedés: Vállalkozások megújuló energia felhasználását és energiahatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása
	4. intézkedés: Vállalkozások erőforrás hatékonyság-növelését célzó fejlesztéseinek támogatása

- Az 1. intézkedés turisztikai attrakciókkal és egészségturizmussal kapcsolatos fejlesztéseket tartalmazza.
- Aminek még illeszkedési lehetősége van Zalalövő számára az a 3. és 4. intézkedés, melyek a vállalkozások energia-hatékonyságának javítását célozzák, valamint a keletkezett hulladék hasznosításának programját.

5. Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodás elősegítése

Specifikus cél 1: A munkanélküliek és inaktív munkába állásának ösztönzése és támogatása	1. intézkedés: Munkaerő-piaci belépés segítése
Specifikus cél 2: A munkaerő-piaci szolgáltatások hatékonyságának és minőségének javítása	
Specifikus cél 3: A fiatalok tartós munkaerő-piaci integrációjának segítése	2. intézkedés: Fiatalok (15-24 évesek) munkaerő-piaci integrációja
Specifikus cél 4: Hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása és a szociális gazdaság fejlesztése	3. intézkedés: Szociális gazdaság és non-profit foglalkoztatási programok támogatása
Specifikus cél 5: Az egész életen át tartó tanulás ösztönzése és támogatása	4. intézkedés: Egész életen át tartó tanulás ösztönzése a szak- és felnőttképzés támogatásával és fejlesztésével
Specifikus cél 6: A gazdaság igényeire igazodó képzési intézményrendszer kialakítása	
Specifikus cél 7: A vállalatok alkalmazkodóképességének javítása	5. intézkedés: Munkaerő-piaci alkalmazkodóképesség fejlesztése

- Az 1. intézkedésnek a munkanélküliek vállalkozóvá válása, munkaerőpiaci szolgáltatások javítása a célja.
- A 2. intézkedés keretében járulékkedvezmény nyújtható fiatalok foglalkoztatásakor.

Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter

8999 Zalalövő, Körömdi u. 3.

Telefon: 30/835-0012; 92/372-360

E-mail: livia.domok@zalalovo.hu

toth.adel@zalalovo.hu

- A 3. intézkedés keretében a szociális gazdasághoz kapcsolódóan modell-fejlesztést, szervezet-fejlesztést és kapcsolódó támogatást lehet igénybe venni.
- A 4. intézkedés tartalma a közfoglalkoztatottak képzése és a duális képzés elterjesztése. Végül az 5. intézkedés az atipikus foglalkoztatási formák elterjesztése, összességében a rugalmas foglalkoztatási formák megtelepítése.

6. Pénzügyi eszközök és szolgáltatások fejlesztése

Specifikus cél 1: Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása	1. intézkedés: Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása 2. intézkedés: Támogatásközvetítésben részt vevő pénzügyi közvetítők fejlesztése
Specifikus cél 2: Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása kutatás, fejlesztés és technológiai innováció erősítése érdekében	3. intézkedés: Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása K+F+I projekteknél
Specifikus cél 3: Vállalkozások és önkormányzatok külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása megújuló energia felhasználásának ösztönzése és az energiahatékonyság növekedése érdekében	4. intézkedés: Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása energetikai projekteknél
Specifikus cél 4: Vállalkozások külső finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása az infokommunikációs fejlesztések megvalósítása érdekében	5. intézkedés: Pénzügyi eszközök hozzáférhetőségének javítása az IKT célú projekteknél

- Az 1. intézkedés keretében különböző pénzügyi eszközök válnak a normál banki, pénzügyi konstrukciónál kedvezőbb feltételekkel, elsősorban hitel, faktoring, lízing, tőke programok révén.
- A 2. intézkedés célja a pénzügyi közvetítők kapacitásának fejlesztése. Ezt a formát a 2007-2013- as Jeremie-programok révén hozták létre, de sokszor szükséges volt a résztvevők kompetenciájának fejlesztése. Az intézkedés révén ez fog megvalósulni.
- A 3. intézkedés egy nagyon népszerű támogatási eszköznek a folytatása – a visszatérítendő és a vissza nem térítendő források kombinációja.
- A 4. intézkedés célja, hogy a piaci alapon nem, vagy részben finanszírozott kis- és középvállalkozások és az önkormányzatok energetikai beruházásának támogatása valósuljon meg. Összességében a teljes időszakot át fogja hatni az energetikai fejlesztésekre fókuszálás.
- Végezetül az 5. intézkedés a fenti célt szolgálja, azonban kizárólagosan az informatikai jellegű beruházásoknál.

2.2 TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI OPERATÍV PROGRAM

A megyei szint lett 2012-től a területfejlesztés új integratív szintje. Feladata nem csak a megyei egységre terjed ki, hanem a város és térsége, megyei jogú városok programjainak koordinálása, szerves illesztése is a feladatkörébe tartozik. Így rendkívül fontos Zalalövő számára, hogy minél szorosabban tudjon kapcsolódni a megyei programokhoz, koncepcióhoz.

Az országos szintű operatív programhoz hasonlóan a megyei szint is prioritások, specifikus célok és intézkedések rendszere szerint épül fel.

A GINOP-hoz hasonlóan itt is 6 prioritásból épül fel a program:

1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter
8999 Zalalövő, Körmendi u. 3.
Telefon: 30/835-0012; 92/372-360
E-mail: livia.domok@zalatovo.hu
toth.adel@zalatovo.hu

Specifikus cél 1: Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés	1. intézkedés: <i>Térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés</i> 2. intézkedés: <i>Térségi szintű, foglalkoztatás-bővítési célú turizmusfejlesztés</i> 3. intézkedés: <i>Alternatív helyi, térségi és hálózati gazdaságfejlesztés</i>
Specifikus cél 2: Helyi érdekű kis- és középvállalkozások fejlesztési aktivitásának javítása	4. intézkedés: <i>Térségi kísérleti fejlesztések</i> 5. intézkedés: <i>Megyei alternatív befektetés- és beruházásösztönzés, projektelőkészítés, marketing</i>
Specifikus cél 3: A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése	6. intézkedés: <i>A szociális alapszolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása, a szolgáltatások minőségének fejlesztése</i>

Ez az a prioritás, mely a leghangsúlyosabb Zalalövő fejlesztési programja szempontjából. Mind a 6 intézkedés olyan elemekből épül fel, mely a Borostyánkőút Gazdaságfejlesztési Klaszter számára meghatározó jelentőségű. A vállalkozások számára közösen nyújtott szolgáltatások, a közösen igénybe vehető programok mind ide illeszkednek. A 6. intézkedésben lefektetett elvek pedig az élhető Zalalövő célkitűzéshez tudnak közelebb vinni.

2. Befektetők és lakosság számára vonzó városi és várostérségi környezet fejlesztése, megújítása

Specifikus cél 1: A helyi közösségek fizikai és szellemi aktivitásának és egészségének erősítése	1. intézkedés: <i>Az aktív és egészséges élethez kapcsolódó közösségi infrastruktúra-fejlesztés a kulturális és természeti értékek megővésével</i>
Specifikus cél 2: Vonzó, biztonságos és funkciógazdag települési környezet létrehozása, ideértve a barnamezős területek többfunkciós hasznosítását	2. intézkedés: <i>A települési környezet integrált és környezettudatos megújítása</i> 3. intézkedés: <i>Belterületen fekvő barnamezős területek rehabilitációja</i>
Specifikus cél 3: Települési környezeti állapot javítása	4. intézkedés: <i>Kisléptékű települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések</i>

A prioritás teljes mértékben illeszkedik a zalalövői célkitűzéshez, mely szerint diverzifikálni kell a város gazdasági irányultságát, a turizmusban és vonzó természeti környezetben rejlő lehetőségeket jobban kiaknázni. A helyi közösségre építés egy fontos eleme kell, hogy legyen a jövőbeni elképzeléseknek, hiszen külső szereplőkkel nem megoldható a település fenntartható fejlesztése.

3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken

Specifikus cél 1: Környezetbarát közlekedési rendszerek bevezetése és a fenntartható közösségi mobilitás elősegítése, továbbá a szén-dioxid kibocsátás csökkentése	1. intézkedés: <i>Alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó stratégiák támogatása</i> 2. intézkedés: <i>Kisléptékű közlekedési fejlesztések</i>
Specifikus cél 2: Települési energiahatékonyság növelése	3. intézkedés: <i>A települési önkormányzati infrastrukturális létesítményekben, önkormányzati tulajdonú, közfeladatokat ellátó intézményekben és az önkormányzati bérlakásokban az energiahatékonyság növelése és a megújuló energia felhasználás támogatása</i> 4. intézkedés: <i>Térségi és helyi léptékű energetikai potenciál kiaknázására épülő komplex fejlesztési programok</i>

A prioritáson belül a 3. és 4. intézkedés a leginkább releváns. Mindkét esetben jelentős további előkészítésekre van szükség, hogy sikeresen tudjon profitálni belőle a város. A megújuló energiák közül a biomassza a leginkább alkalmazható a térségben, melyhez rengeteg alapanyag áll rendelkezésre. Mindenképpen fontos ebbe az irányba is gondolkodni, melynek ráadásul közvetlen gazdaság-fejlesztő hatása is van.

4. A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése

<p>Specifikus cél 1: A társadalmi befogadást és az esélyegyenlőséget, valamint az életminőséget segítő helyi szinten elérhető önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása</p>	<p><i>1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése</i></p>
	<p><i>2. intézkedés: A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése</i></p>
	<p><i>3. intézkedés: Térségi és helyi közszolgáltatási és közigazgatási infrastruktúra-fejlesztés</i></p>
	<p><i>5. intézkedés: Szegénység és szegregáció által sújtott, leromlott városrészek rehabilitációja</i></p>

Az életminőség fejlesztése nagyon fontos Zalaövön. Jelentős elvándorlás zajlott és zajlik mind a mai napig, korlátozott a munkahelyek száma és csekély az életminőséget pozitívan elősegíteni tudó közösségi, szociális szolgáltatás. Amennyiben a város a gyógyvízzé nyilváníttatás mellett dönt, rehabilitációs célú fejlesztéseket kíván megvalósítani, és a meglévő, idősödő lakosság részére is szolgáltatásokat kíván nyújtani, nem megkerülhető az egészségügyi és szociális intézményrendszerének fejlesztése. Jelentős részben csak közvetett gazdaságfejlesztő hatása van ezen tevékenységnek, de akkor is kiemelkedően fontos. Így mindhárom intézkedés releváns.

5. Községi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)

<p>Specifikus cél 1: Város-vidék együttműködést és a városok közösségvezérelt fejlesztését erősítő helyi gazdaság- és településfejlesztés</p>	<p><i>1. intézkedés: Községi szinten irányított helyi gazdaságfejlesztés</i></p>
	<p><i>2. intézkedés: Helyi kapcsolódó közösségi terek és szolgáltatások fejlesztése</i></p>

A prioritás célja, hogy elősegítse, ne pontszerűen valósuljanak meg fejlesztések, ne egymástól elkülönülten vagy versenyezve, hanem szoros szövetségben. Így formálisan is létrejön egy önkormányzat – vállalkozói szféra – civil szereplők közötti partnerségi viszony, mely területileg túlnyúlik egy-egy városon, és közösen hoz létre fejlesztési programot. Így nem szembekerül egymással alvótelepülés és foglalkoztató nagyváros, hanem egy egységként gondolkoznak a szereplők.

6. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, társadalmi befogadás és foglalkoztatás-ösztönzés

<p>Specifikus cél 1: A foglalkoztatás javítása és a helyben, a helyi és térségi gazdasági szereplők által foglalkoztatottak számának növelése</p>	<p>1. intézkedés: A helyi foglalkoztatási szint javítása megyei és helyi alternatív foglalkoztatás bővítést célzó programok támogatásával 2. intézkedés: A munkavállalók készségeinek és a helyi gazdaság potenciális igényeinek közelítése 3. intézkedés: A helyi identitás növelése – az egyének és a lakóhely közötti kapcsolat erősítése</p>
<p>Specifikus cél 2: Társadalmi befogadás erősítése és a szegénység elleni megyei és helyi kezdeményezések támogatása</p>	<p>4. intézkedés: Megyei és helyi speciális közösségfejlesztést és társadalmi befogadást támogató fejlesztési programok 5. intézkedés: A helyi szerveződések elősegítése (civil szervezetek) – a civil szervezetek és a település/térség közigazgatásai, valamint a helyi lakosok közötti kapcsolat erősítése</p>
<p>Specifikus cél 3: Város-vidék együttműködésen alapuló és a városok közösségvezérelt fejlesztését szolgáló közszolgáltatás- és közösségfejlesztés</p>	<p>6. intézkedés: Helyi foglalkoztatást, munkába állást és családokat segítő programok és programalapú fejlesztések (CLLD típusú fejlesztések)</p>

Az első 3 intézkedés teljes mértékben illeszkedik a klaszter tevékenységéhez. Minden egyes esetben meg kell találni az első fejezetben meghatározott program-elemek és ezen intézkedések között. Mind a készségek fejlesztése, a vállalkozói igények kielégítése, mind pedig a zalalövői identitás erősítése alapvető célkitűzés, mely az interjúkból és elemzésekből, valamint a korábbi programokból következik. A civil szervezetek elfogadottságát célzó tevékenységek nagymértékben hozzá tudnak majd járulni ahhoz, hogy a klaszter, mint helyi gazdaságfejlesztő szervezet a lakosság, az önkormányzat és a vállalkozók körében is sikeres legyen.